

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به فهرست
نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی»
(شور دوم)

مشخصات لایحه

دوره هشتم - سال اول

مقدمه

صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر مؤسسه‌ای دولتی بوده و امکان هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی به نفع مشمولین خود را ندارد و از طرفی منابع نقدی آن نیز در حساب‌های بانکی مشمول دریافت سود نمی‌شود، به‌منظور فراهم نمودن زمینه فعالیت اقتصادی برای صندوق به نفع مشمولان خود و نیز دیگر مزایای نهادهای و مؤسسات عمومی غیردولتی، این لایحه تقدیم مجلس شورای اسلامی شده است.

نقاط قوت لایحه

۱. داشتن شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری
۲. تعلق سود بانکی به منابع نقدی صندوق
۳. مالکیت مشاعی و تعلق داشتن به افراد تحت پوشش
۴. فراهم نمودن زمینه فعالیت اقتصادی برای صندوق به نفع مشمولین

نقاط ضعف لایحه

۱. سابقه کلیه سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت‌های اقتصادی صندوق‌های حاضر (بازنشستگی، تأمین اجتماعی و ...) نشان از عدم اثربخشی لازم بوده است. بنابراین باید حساسیت‌های لازم در شفاف‌سازی انجام فعالیت‌های اقتصادی و حضور ذی‌نفعان در انجام این امور نشان داده شود.
۲. با توجه به جزء ۳ بند «الف» ماده (۷)، (ایجاد تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بیمه‌ای ضمن حفظ شخصیت حقوقی و استقلال منابع مالی صندوق‌ها) و بند «ب» ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی مبنی بر اینکه تمام دستگاه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، نهادهای و صندوق‌های فعال در قلمروهای بیمه‌ای، حمایتی و امدادی، در حد استفاده از منابع و تسهیلات نظام تأمین اجتماعی تحت نظارت دولت در چارچوب این قانون قرار می‌گیرند، باید هنگامی که این صندوق به لحاظ اداری - مالی دارای شخصیت حقوقی مستقل می‌گردد نکات ذیل مدنظر قرار گیرد:
الف) تدوین چشم‌انداز مناسب برای فعالیت‌های اقتصادی و تصویب در هیئت امانا،
ب) تدوین استراتژی‌های مناسب برای انجام تعهدات بلندمدت،
ج) پاسخ‌گویی در قبال فعالیت‌های انجام شده (توسط مدیرعامل، هیئت مدیره، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی) به ذی‌نفعان.
۳. اموال صندوق که در حال حاضر دولتی است و با توجه به اینکه اموال مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی - اموال عمومی محسوب می‌گردد باید در لایحه وضعیت اموال و داری‌ها روشن شود.
۴. با تصویب ماده واحده چنانچه صندوق دارای اساسنامه مستقل و آیین‌نامه‌های مالی و معاملاتی خاص نباشد بر طبق اصل ۵۳ قانون اساسی و وجه دریافتی را باید مطابق مقررات قانونی مصرف نماید. بنابراین تابع ماده (۷۲) و ۱۰۰ قانون محاسبات عمومی می‌باشد و هدفی که دولت در مقدمه لایحه درج نموده است محقق نمی‌شود.

دلایل قانونی لزوم شناسایی صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر به‌صورت مؤسسه عمومی غیردولتی

قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری، مصوب ۱۳۶۸

براساس تبصره «۳» ماده (۱۱) سازمان بازنشستگی کشوری، صندوق‌های بازنشستگی و وظیفه نیروهای مسلح، سازمان

شماره ثبت:

۱۰۱

شماره چاپ:

۱۰۲

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۴/۱۲

نام دفاتر:

مطالعات اجتماعی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش:

شماره مسلسل:

۲۱۰۹۱۷۵-۱-۲

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۱۰/۲۱

تأمین اجتماعی و سایر صندوق‌های بازنشستگی از شمول قوانین و مقررات دولت مستثنا هستند.

قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی

ماده (۳) اهداف و وظایف حوزه بیمه‌ای

ح) پیگیری اصلاح اساسنامه‌های شرکت‌ها و صندوق‌های بیمه‌ای به‌نحوی که اصل بنگاهداری برای شرکت‌ها و صندوق‌های بیمه‌ای لحاظ شود.

ط) نظارت (دولت) بر تعادل منابع و مصارف صندوق‌ها براساس علم محاسبات بیمه‌ای.

ماده (۶) بند «اول»

سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های فعال در قلمرو بیمه‌ای نظام اداری شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و طبق ضوابط و مقررات مورد عمل خود، در چارچوب این نظام فعالیت می‌نمایند.

ماده (۷) بند «د»

وجوه، اموال، ذخایر و دارایی‌های صندوق‌های بیمه اجتماعی و درمانی در حکم اموال عمومی بوده و مالکیت آن مشاع و متعلق به همه نسل‌های جامعه زیر پوشش است و هرگونه تصرف دولت در این اموال و رابطه مالی دولت با صندوق‌های موصوف در چارچوب قوانین و مقررات مورد عمل صندوق‌ها خواهد بود.

بند «ه» - مطالبات سازمان‌ها، صندوق‌ها و مؤسسات بیمه‌ای فعال در قلمروهای تأمین اجتماعی نظام تأمین اجتماعی از دولت بر مبنای ارزش واقعی روز براساس نرخ اوراق مشارکت پرداخت خواهد شد.

بند «۳» قسمت (الف) - ایجاد تعادل بین منابع و مصارف صندوق‌های بیمه‌ای ضمن حفظ شخصیت حقوقی و استقلال منابع مالی صندوق.

ماده (۹) بند «ح»

حقوق افراد تحت پوشش و عضو در قبال تعهدات قانونی، سازمان‌ها، مؤسسات و صندوق‌های بیمه‌ای این نظام تحت ضمانت دولت خواهد بود و دولت مکلف است تمهیدات مالی، اعتباری و ساختاری لازم در این زمینه را اتخاذ نماید.

ماده (۶) بند «ه»

کمک‌های داوطلبانه مردمی جهت تأمین منابع مالی نهادها، مؤسسات و سازمان‌ها و شرکت‌های غیردولتی و عمومی نظام تأمین اجتماعی مجاز است.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهاد

از آنجا که صندوق بیمه روستاییان و عشایر در خدمت اقشار آسیب‌پذیر بوده و خدماتش دارای جنبه عمومی و منطبق با ماده (۵) قانون محاسبات عمومی است و با سازمان‌های موجود در قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی تشابه زیادی دارد (از جمله سازمان تأمین اجتماعی). بنابراین قرار گرفتن آن در فهرست نهادها و مؤسسات مذکور به‌منظور برخورداری صندوق از مزایای مذکور و نیز دیگر مزایای نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی موجه به‌نظر می‌رسد. پیشنهاد می‌شود جهت روشن‌تر شدن فعالیت صندوق اساسنامه آن با توجه به نکات ذیل تدوین گردد:

الف) تدوین چشم انداز مناسب برای فعالیت‌های اقتصادی و تصویب در هیئت امنا،

ب) تدوین استراتژی‌های مناسب برای انجام تعهدات بلندمدت،

ج) پاسخ‌گویی در قبال فعالیت‌های انجام شده (توسط مدیرعامل، هیئت مدیره، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی) به ذی‌نفعان،

د) حضور ذی‌نفعان در انجام این امور،

ه) پرداخت سهم بیمه شده به‌صورت اجباری از طرف سازمان‌های حمایتی برای روستاییان.